

2016-11-12 Verslag excursie langs de IJssel

Zaterdag 12 November 2016. Vogelexcursie langs de IJssel.

Het is November, de bladeren vallen, het is herfst en de meeste wintergasten zijn gearriveerd in ons land. Zo ook langs de IJssel waar vele eenden en ganzen soorten in grote getale overwinteren. Daarom had de KNNV dan ook in deze maand een excursie georganiseerd naar dit prachtige rivieren gebied. Wij zouden deze dag vogelen tussen Deventer en Zwolle, en misschien als de tijd het toeliet naar andere gebiedjes hier in de omgeving.

Het is zaterdagochtend, 't is zover. Om iets voor 8.00 uur sta ik bij het Maniotobaplein maar waar zijn de deelnemers? Maar, net voordat het gemeentehuis carillon 8 uur slaat komen nog enkelen zich melden, te weten 8 personen.

Aan het weer hoeft het niet te liggen om deel te nemen, de nacht was fris helder en koud met lichte vorst, maar voor vandaag voorspelling veel zon en temperaturen van 5 graad of meer. Dus betere condities zijn er niet te krijgen. We vertrekken en rijden over de A1 in een mum van tijd naar de koekstad, waar we aangekomen bij de oude IJsselbrug starten aan de excursie. In het begin meteen vele vogelsoorten zoals Grauwe gans, Canadese gans, Kolgans en Nijlgans. Maar ook eenden als Krakeend, Wilde eend en Kuifeend werden snel genoteerd. Iets verder richting Ter Wolde ook vele Kieviten en een enkele Witte kwikstaarten foeragerend langs de zanderige oevers. Overal langs de rivier waar zich vogels ophielden werd gestopt en gespot. Ook vele Grote zilverreigers en zijn broer de Blauwe werden genoteerd. Futen en Dodaars zagen we en voor dat ik het wist waren wij al in Veessen beland. Toen we het dorpje waren gepasseerd veranderde het landschap plots aan onze linker zijde, wat is hier gaande? In de verte leek wel dat er daar een grote dijk werd opgeworpen, en aan de IJssel kant was voor nood een heuse haven aangelegd (wat later bleek voor de aanvoer van zand).

Joh! Wat is hier allemaal aan de hand? Iets verderop elektriciteit masten op zeer grote betonvoeten geplaatst. En midden door de weilanden wordt een weg aangelegd, wel 3 meter boven het maaiveld. Wat hier gebeurt is gigantisch, maar het antwoord is snel gevonden. Hier wordt een zeer groot retentie gebied gemaakt inclusief nieuwe natuur voor wateropvang van een heel gebied ten zuiden van de stad Hattem. Het is misschien wel 2000 ha groot. Dit project strekte zich uit tot we aankwamen bij een gemaal nabij Wapenveld. Tot hier werden niet veel nieuwe soorten bijgeschreven. In mijn beleving was het rustig, tam zeg ik dan altijd. Tuurlijk vele eenden en ganzen, maar nooit een uitschieter zoals een Roerdomp, Steenuil of Slechtvalk om maar enkele te noemen. Nee, niets van dat alles. Maar bij het gemaal altijd attent zijn! Hier houden zich vaak leuke vogels op. Ja, ook nu! Nog maar net uit de auto spot ik een IJsvogel, en niet veel later een Grote zaagbek. En in de verte in een weiland ontdekken we nog een Casarca.

Na koffie en brood rijden we iets terug en gaan een polderweggetje in. Verboden voor alle verkeer alleen aanwonenden en doodlopend staat op een groot bord. Jaren geleden een keer op dit weggetje geattendeerd door een vogelteller uit dit gebied, Joh, gewoon in rijden, loopt niet dood e wordt alleen zandweg en je ontdekt soms leuke soorten. Ik tel hier al jaren vogels, niemand die je hier iets van zegt. Hier rijd je eigenlijk in de uiterwaarden van de rivier, mooie Sleedoorn en Meidoorn heggen, vele solidaire Wilgen, mooie singels met Zwarte elzen, kleine rivier stuifduintjes. Ik geniet dan ook altijd als ik hier kom en hoop op enkele leuke soorten. Denk aan Goudvinken, Torenvalken, Kramsvogels, Koperwieken, Sperwer, Ruigpootbuizerd, Ransuil, Spechten en andere soorten.

Maar waar ik ook kijk en loer, het blijft tam met niets van dit alles, en we rijden toch echt op vogelaars snelheid. Bij een desolaat uitziende camping (of wat er voor door moet gaan) hoop ik nog op kleine zangvogels maar niet veel meer dan het horen van Koolmees, Roodborst, vink en Boomklever komen we niet. We rijden nu de polder bijna weer uit en zien het stadje Hattem al liggen. Hier heb je nog enkele mooie schrale weilandjes waar je in het voorjaar als je op het juiste moment bent nog vele soorten weidevogels kunt aantreffen. Even kijken of hier op een mooi plas dras stuk nog wat te zien is.. En ja hoor, hier spotten wij nog 6 Watersnippen, een beetje slapend en foeragerend dicht op elkaar. Ze hebben ons niet in de gaten, en ook zien wij nog 5 Wulpen in het schrale gras en een Fazant. Toch nog een leuke afsluiting hier, daar vrolijk je iets van op.

Na overleg is ons volgende reisdoel de Veuderijkerwaard aan de noordkant van Zwolle. Maar dit gaat niet zonder oponthoud, Want in het haventje van Hattem komt net op dat moment de Goed Heiligman aan gevaren met zijn Pieten. Ja, en dan raad je het al: verkeersopstopping. Maar wel leuk met al die kinderen langs de kade en op de straat, een vrolijke boel. Het duurde niet lang, we laten de Sint met zijn gevolg achter ons en vervolgen onze weg naar de Vreuderijkerwaard. Hier gearriveerd ook alles opnieuw ingericht maar dat wisten we wel, alleen hadden we gehoopt dat het klaar was maar dat was niet zo. Ondertussen was de zon verdwenen en werd de temperatuur er ook niet warmer op als we uitstapten. Wij liepen over een asfaltweggetje naar de nieuwe dijk die uitzicht bood over de gehele Vreuderijkerwaard.

De vogelkijkhut is hier verplaatst en de nieuwe dijk inclusief fietspad tientallen meters landinwaarts verlegd. Er is veel grond vergraven en enkele kunstwerken zijn gebouwd. Dit alles om hier ook meer water op te vangen in tijden van water overlast in de IJssel bij lange of intense regenperiodes. We kijken en speuren hier naar vogels op de nieuwe dijk maar wat we zagen was bitter weinig. Er waren bijna geen watervogels te ontdekken, in de verte richting het kerkje van Zalk aan de overkant van de IJssel alleen Brandganzen en daar moesten wij het mee doen. De vogelhut die ze verplaatst hadden hebben wij niet met een bezoek vereerd, had geen toegevoegde waarde, het was ook hier? Juist Wat doen wij, waar gaan we nog heen? Na enig overleg besloten wij naar de Tichelgaten bij Herxen te gaan. Ook bekend terrein, zijn we wel vaker geweest met de vereniging. Hier aangekomen bij het parkeerplaatsje zien wij direct enkele Koperwieken en Zanglijsters. Ook vliegen er plots enkele Grote lijsters over, een goed begin.

Het optische geweld werd gepakt en weer meegesleurd, op naar Vogelkijkhut de IJsvogel nu. Maar na enkele tientallen meters, en nog voordat we het glibberige kleipaadje in wilden, komen daar twee jonge knapen op een oud cross brommertje aan gescheurd met decibels uit de knalpijp wat je tot in Zwolle wel kunt horen. En laten ze nou net het paadje inrijden waar wij ook in willen. Shit, vergeet het maar je ziet geen vogel meer. We lopen er nog wel tegen beter weten in maar wat we zagen? Alleen enkele Knobbelswanen en een Koolmeesje en voor de rest niets. Teleurgesteld en met veel herrie in de kop druipen we hier af. Ook nemen we afscheid van onze trouwe vogelvrienden uit Wierden die iets eerder thuis wilden zijn.

Wij besloten (1 auto, 't waren ook soms hele colonnes) nog even naar de Duursewaarden te gaan ondanks dat het al aardig schemerig werd. Hier aangekomen op enkele water/zandwinplassen gekeken naar vogels. Vele Wintertalingen en Kuifeenden tientallen Blauwe Japen, biddende Torenvalken twee stuks, enkele Buizerds (helaas geen Ruigpoot) en nog enkele Kramsvogels. Zo langzamerhand ging het buitenlicht ook uit en de avond viel, we konden weinig meer waarnemen. Tijd om te vertrekken richting Vriezenveen. Napratend in de auto moesten wij constateren dat de dag vogelen langs de IJssel ons niet gebracht heeft van wat wij verwacht hadden. Nee, het viel ons enigszins tegen aan soorten en aantallen. Kijkend in mijn vogeldagboek kom ik maar tot een score van 52 soorten waar ik normaal in andere jaren hier ruim 70 soorten noteer. Maar ondanks alles was de dag weer enorm gezellig met een ieder die mee was, Bedankt en groetjes.

Verslag: Gerard Spit.